

# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

### תוכן

- א. כולו הכי איתנהו.....1
- ב. שור שנגח את הפרה ונמצא עוברת בצדה ואינו ידוע אם עד שלא נגחה ילדה או אם משנגחה ילדה משלם חצי נזק לפרה ורביע לולד.....2
- ג. שור שהיה רועה ונמצא שור הרוג בצדו אף על פי שזה מנוגח וזה מועד ליגח ... אין אומרים בידוע ... גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרוג בצדו.....3
- ד. זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן ... דמי זרע.....4
- ה. המוליך חטין לטחון ולא לתתן ועשאן סובין או מורסן קמח לנחתום ואפאו פת ניפולין בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא כנושא שכר.....5
- ו. המוכר פירות לחבירו הרי זה מקבל עליו רובע טנופת לסאה.....6
- ז. מרתף של יין מקבל עליו עשר קוססות למאה קנקנים בשרון מקבל עליו עשר פיטסות למאה.....8
- ח. בורר צרור מגרנו של חברו.....8

דף צג.

## א. נוֹלָהּוּ הַכִּי אֵיתְנָהוּ

כבר התבאר במסכת כתובות דף נח. ובמסכת קידושין דף יא. ולעיל דף צב: שהמוכר עבד<sup>1</sup> או שפחה לחבירו אם נמצא העבד לסטים מזויין שהורג נפשות, הרי זה מום המאבד את כולו מפני שהמלך תופש אותו והורגו, המכירה בטילה ומחזירו. וכן אם נמצא מוכתב למלכות, כלומר שכבר חטא למלכות עד שהמלך צוה וגזר עליו שכל מוצאו יהרגנו, הרי זה מום והמכירה בטילה ומחזירו, מפני שהמלך תופשו למלאכתו בכל עת שירצה.

אבל אם נמצא גנב, או חוטף או גונב נפשות, או בורח תמיד, או זולל וסובא וכיוצא בדברים אלו, וכן משחק בקוביא, אין הלוקח יכול לחזור בו, שכל

<sup>1</sup> שו"ע ונו"כ חו"מ רלב י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

העבדים הם בחזקת שיש בהם כל הרעות הללו, אלא א"כ שפירש, ויש אומרים שגונב נפשות הוי כמו מוכתב למלכות והרי הוא מקח טעות.

### ב. שור שנגח את הפרה ונמצא עוברת בצדה ואינו ידוע אם עד שלא נגחה ילדה או אם משנגחה ילדה משלם חצי נזק לפרה ורביע לולד

כבר התבאר במסכת ב"ק דף מו. ששור שנגח<sup>2</sup> פרה מעוברת והפילה, אין שמין פחת הפרה בפני עצמה ופחת הולד בפני עצמו, אלא שמין כמה היתה הפרה שוה כשהיא מעוברת ובריא, וכמה היא והנפל שוים עתה ומשלם ההפרש.

אם אין ידוע גורם הנזק<sup>3</sup>, הרי זה כשאר ממון המוטל בספק והמוציא מחבירו עליו הראיה, ולכן שור שנגח פרה ונמצא עוברת בצדה ואין ידוע אם מחמת הנגיחה הפילה, או שמא כבר הפילה קודם, אין מוציאין הפסד ההפלה מן המוחזק, ואפילו אין המזיק מוחזק כגון שעומדת באחו, שמעמידים הממון בחזקת מרא קמא<sup>4</sup>. ואפי' מדיני שמים פטור<sup>5</sup>.

ואם תפס הנזיק אם יש לו מיגו שלא היו דברים מעולם, אין מוציאין מידו כדין תפיסה בממון המוטל בספק<sup>6</sup>.

<sup>2</sup> שו"ע ונו"כ שצמ ד

<sup>3</sup> שו"ע ונו"כ שם ג

<sup>4</sup> ואיכא למידק מ"ט לא הביא המחבר דעת הרמב"ם ז"ל [פ"כ ממכירה הי"א] דס"ל גבי מחליף פרה בחמור דאפי' שמא ושמא ועומדת באגם יחלוקו משום דס"ל דלא אזלי בתר חזקת מארי קמא אלא בברי וברי ולא בשמא ושמא, ובס"י רכ"ג ס"ב הביא המחבר דעת הרמב"ם ומדוע השמיטו כאן, וכבר עמד בזה מהר"מ אייזנשטאדט בחידושו בריש הפרה והניה בצ"ע. ונראה לי דשאני כאן גבי קנס דכיון דאילו מען המזיק ג"כ ברי לא הי' משלם דלטענת ברי מהני חזקת מא"ק גם כשטוען שמא אין לחייבו דהוי לי' מרשיע עצמו ומודה בקנס פטור מה"ט. תרומת הכרי שם ג.

<sup>5</sup> משום דהו"ל כאיני יודע אם נתחייבתי.

<sup>6</sup> רמ"א שם מהטור [שם] בשם הרא"ש, ולא כדעת הרמ"ה דכתב דלא מהני תפיסה אפילו בלא עדים, דכיון דקנסא הוא לא שייך ביה חיוב אלא בעדים. סמ"ע שם ו, אולם גם להרא"ש וטור לא מהני כשתפס ויש לו מגו אלא כשתפס קודם שהודי' וה"ה בזמן הזה דליכא מומחין ולא חשוב' הודאה וכמ"ש הרמב"ן והרא"ש ספ"ק דב"ק והטור לעיל ס"ס א' א"כ בכל ענין מהני תפיסה בקנס אם יש מגו כן ג"ל ודו"ק. ש"ך שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

וכן פרה מעוברת תמה שמשלם מגופה, שננחה<sup>7</sup>, ואין הפרה לפנינו לגבות ממנה או שאינה שוה חצי הנזק<sup>8</sup>, ונמצא עוברת בצידה, ואין ידוע אם קודם נגיחה ילדה ואז אין להשתלם מהולד, או לאחר נגיחה ילדה ויש להשתלם מהולד, המוציא מחבירו עליו הראיה ולא ישול מהולד.

**ג. שור שהיה רועה ונמצא שור הרוג בצדו אף על פי שזה**

**מנוגח וזה מועד ליגח ... אין אומרים בידוע ... גמל**

**האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרוג בצדו**

אין מוציאין<sup>9</sup> נזקין מן המזיק<sup>10</sup>, אלא עפ"י ראיה ועדות ברורה<sup>11</sup>, ואין דנים עפ"י אומדנא, אפילו באומדנא דמוכח כגון שור<sup>12</sup> שהיה רועה ונמצא שור הרוג בצדו, ואף על פי שזה מנוגח וזה מועד ליגח, ואפילו גמל המשתולל ונמצא שור הרוג בצדו, אין אומרים בידוע שזה הרגו<sup>13</sup>, ויש אומרים<sup>14</sup> שמתקנת הקדמונים שבמקום שאין מצוים עדים כשרים, סומכין על המצויים

<sup>7</sup> שו"ע ונו"כ שם ב

<sup>8</sup> סמ"ע שם ג

<sup>9</sup> שו"ע ונו"כ תח א

<sup>10</sup> בחבלות ובגזילות דנים עפ"י אומדנא דמוכח, כמבואר בשו"ע סימן צ סעיף ו וסעיף טז וכגון חובל בחבירו שעשו תקנת נגזל, ולכן אם ראו אדם נכנס לרשות חבירו ויצא חבול, זה אומר שחבל בו וזה אומר לא חבלתי, ה"ז נשבע ונוטל. ויש אומרים שאם יש אומדנא דמוכח שחבל בו, כגון שהיו מריבים זה עם זה ונמצא חבול במקום שאינו יכול לחבול בעצמו, ולא היה אחר עמו, ה"ז נוטל בלא שבועה. ובשו"ת שבות יעקב הקשה הא קי"ל הכא שאין מוציאין ממון אפי" עפ"י אומדנא דמוכח, ותירץ דקנס הוא שקנסו חכמים בנחבל (עי' שער משפט שם סק"י), ואין לנו בו אלא חידוש, ולפי"ז אין לנו ללמוד מכאן לשאר נזיקין, אמנם בערוה"ש סימן ל סעיף יז משמע שזהו חלק מתקנת נגזל ונחבל, ולפי"ז אפשר שגם במזיק ואש אם יש אומדנא דמוכח נוטל בלא שבועה, אבל לא מסתבר כן, דרק בהא דנשבע ונוטל הוא תקנת נגזל. ומ"מ משמע מדברי השו"ע בסימן ל סעיף יד בשם יש מי שאומר שידיעה בלא ראיה הוי עדות, ואה"נ שבכל דיני ממונות באומדנא דמוכח כה"נ הוי עדות ומוציאין ממון על פיהם בלא שבועה, ועי' בחפ"ז חיים ח"א כלל ז סעיף י ויג ובח"ב כלל ו סעיף ט ובבאר מים חיים שם, ונראה מדבריו שרק לב"ד הותר לפעמים לסמוך על דברים הניכרים להוציא ממון או להכותו, אבל היחיד בכל אופן אסור, ועי"ש מ"ש בהך דמר זוטרא חסידא שהכה למי שנחשד שהוא גנב.

<sup>11</sup> וביאר הסמ"ע א שלא תאמר הואיל ואין מצוי באורוות הסוסים ובגדרות הצאן אלא הרועים והעבדים וכיוצא בהם, אם העידו ששור זה נגח או הזיק לאדם שומעין להן, קמ"ל דאין הדבר כן אלא לעולם אין מחייבין ממון אלא ע"פ עדים כשרים ויעידו בב"ד ויחייבו בב"ד המזיק לשלם. ועי' אבן האזל פ"ח מה' נזקי ממון.

<sup>12</sup> שו"ע ונו"כ שם ב

<sup>13</sup> ועי' ש"ך סימן סק"ו ובחידושי רעק"א שם בדין אומדנא בדיני ממונות.

<sup>14</sup> רמ"א לה יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

שם, אפילו פסולי עדות<sup>15</sup>, ויש אומרים<sup>16</sup> שבמזיק עכו"ם דנים אותו עפ"י דיניהם.

דף צג:

### ד. זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן... דמי זרע

כבר התבאר לעיל דף צב. שהמוכר זרעוני<sup>17</sup> גינה שאינם נאכלים, סתמן לזריעה<sup>18</sup>, ואם זרעם הלוקח ולא צמחו ה"ז מקח טעות ומחזיר לו דמיו ואינו יכול לומר החזר לי הזרעים<sup>19</sup>, אא"כ היתה סיבה אחרת שבגללה לא צמחו<sup>20</sup>, כגון שלקחה הארץ בברד וכיוצא בזה.

מכר לו זרעים הנאכלים<sup>21</sup>, או שמשתמשים בהם לרפואה או לצביעה, ולא הודיעו שרוצה לזרעם, וזרעם ולא צמחו, אין זה מקח טעות<sup>22</sup>, שיכול המוכר לומר לאכילה או לשאר דברים מכרתי לך ולא לזריעה, ובוהו שסתמן שלא לזריעה, אפילו לא נתן המעות צריך ליתן<sup>23</sup>, ואפילו היו זרעים שרוב בני

<sup>15</sup> כגון נשים בעזרת נשים, וכן בדבר שאין דרך אנשים לראות, וכן בקטמות ומסירות שאין דרך ואין פנאי להזמין עדים כשרים, אפילו אשה יחידה או קרוב וקטן כשרים, ועי' בערוה"ש ובאבן האזל שם.  
<sup>16</sup> שער משפט סימן תח סק"א בשם ספר החנוך, אבל המור כתב שגם לעכו"ם צריך עדים כשרים, ועי' ערך ש"י.

<sup>17</sup> שו"ע ונו"כ רלב ב

<sup>18</sup> רמב"ם וכו' ה"ה משנה פ"ז דב"ב (דף צ"ב ע"ב) פסק ברשב"ג במשנתנו וכן דעת ההלכות וטעמא דכיון דאינן נאכלין סתמן כדמפרש לזריעה הוא. באר הגולה שם ת

<sup>19</sup> סמ"ע, והיינו כיון שהזקתן לזריעה קנאם הרי ידע שיכלו בארץ.

<sup>20</sup> וכתב הסמ"ע שמסתמא אמרינן שמחמת הזרעים לא צמחו אא"כ היה שינוי לפנינו, ואז פטור המוכר, ומשמע שאפילו לא נתן המעות חייב ליתן, ואינו יכול לומר שמא מחמת הזרעים לא צמחו, אבל בערוה"ש כתב שאם לא נתן אינו חייב ליתן עד שיברר המוכר שמחמת השינוי נתקלקל, אבל ברי"ף ורא"ש, וכן במאירי, לא כתבו בלשון ספק, וביותר מוכח כן מלשון הב"י בשם הר"ן שכתב שאם זרען בפרשים או שלא היו שנים כתקנן אינו חייב באחריותן, דתלינן בשנים או בקרקע, אא"כ באו בקיאים ואמרו שראו אותן ולא היו ראויים לזריעה, ומשמע שאין כאן ספק, ואפשר שהמעם שמכיון שלא הוברר שהזרעים מקולקלים יש קצת חזקת הגוף. ובשו"ת רשד"ם חו"מ סימן שעט כתב שנחלקו הרא"ש והר"ן, שלדעת הרא"ש כל שאין הליקוי ידוע תולים בחסרון בזרעים, אבל לדברי הר"ן בספק תולים בליקוי מצד אחר, אא"כ באו בקיאים וכו', והסכים הרשד"ם לדעת הר"ן,

<sup>21</sup> שו"כ שם כא

<sup>22</sup> אבל אם הודיע שלוקחם לזריעה, אף באלה הוי מקח טעות, ודינם כזרעוני גינה

<sup>23</sup> ומשמע בערוה"ש בטעם הדבר שאע"פ שהלוקח מוחזק וכנגדו אין רק רוב זרעים לאכילה, והרי אין הולכין בממון אחר הרוב להוציא מיד מוחזק, שאני הכא שהרוב בא לסייע לקיום המקח, וכמו שהסביר דברי הפרישה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

אדם משתמשים בהם לזריעה, אם כבר נתן הדמים אין המוכר חייב להתזיר שאין הולכין בממוזן אחר הרוב., ואם עדיין לא נתן יש אומרים<sup>24</sup> שאינו חייב ליתן<sup>25</sup>.

## ה. המוליד חטין לטחון ולא לתתן ועשאו סובין או מורסן קמח לנחתום ואפאו פת ניפולין בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא בנושא שר

כבר התבאר במסכת ב"ק דף צט: כל אומן שקלקל בשעת<sup>26</sup> מלאכה בפשיעה חייב<sup>27</sup>, בין אם עושה בחנם ובין אם עושה בשכר, אבל כשיש צד

גבי שור נגחן (עי' להלן), ולפי"ז לדעת הנתיחה"מ שחולק גם שם על הפרישה, ה"ה כאן אין מוציאין מיד המוחזק, וצ"ע שמסתימת הפוסקים לא משמע כן, וע"כ צ"ל שגם הנתיחה"מ מודה בזה, שבזרעים הנאכלים הוי כחוקה שלאכילה לקחן, וכמ"ש בשו"ע גבי זרעוני גינה שחוקתן לזריעה, ולא קשה לשימת הנתיחה"מ. ועי' בלבוש. פתחי חושן חלק ה פרק יב הערה לו

<sup>24</sup> רמ"א שם בשם יש אומרים, והוא בטור בשם הרמ"ה,

<sup>25</sup> הטעם דכיון דרובא וחוקה מסייעין לו אין מוציאין ממנו, ולא מצאתי מי שחולק בזה, ולמה כתבו הרמ"א בשם יש אומרים. אמנם מדברי הלבוש ועוד אחרונים משמע שיש חולקים, שלעולם יד מוכר על העליונה, ועי' שו"ת רב פעלים ח"ב חו"מ סימן יב, ועי' להלן הערה נ. וכתב הב"ח עפ"י דברי הרמ"ה גבי שור נגחן שאע"פ שיש מחצה על מחצה אין מוציאין מיד הלוקח, ה"נ הדין כן. אבל בפרישה כתב דשאני הכא שאינו מחזיר לו הזרעים, ולכן דוקא כשיש רוב לוקחים לזריעה אין מוציאין, אבל במחצה על מחצה מוציאין, משא"כ בשור שמחזיר לו השור, אף במחצה אין מוציאין מידו.

<sup>26</sup> שו"ע ונו"ב שו"ד

<sup>27</sup> במקום שאין שום צד אונס בודאי שחייב לכו"ע, ואפילו במקום שאין לחייבו מדין אדם המזיק, לא עדיף משומר חנם שחייב בפשיעה. וכתב בכנה"ג שאם הוא אונס גמור לכו"ע פטור, ועיי"ש שמסתפק במי שסייע לשוחט ובגרמתו נתקלקל, שהשוחט ודאי פטור, ומסתפק בחיוב המסייע. ועי' מנחת פתים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

אונס בדבר<sup>28</sup> כגון שנתן בהמה לשוחט ונתנבלה בידו<sup>29</sup>, אם אינו מומחה, בכל אופן חייב, שלא היה לו לשחוט כיון שאינו בקי<sup>30</sup>, ואם הוא שוחט מומחה<sup>31</sup>, אם שחט בהנמס פטור<sup>32</sup>, ואם שחט בשכר חייב.

וכשנתן חטים<sup>33</sup> לטוחן ולא לתתן כדרך בעל רחיים לשרותן במים תחילה ולכתשן במכתשת להסיר קליפה החיצונה כדי שיהא הקמח או הסולת יפה<sup>34</sup>, ונעשה קמח רע, חייב לשלם. ויש אומרים<sup>35</sup> שדינו כנזכר ביחס לשוחט בהמה ויש לחלק בין עושה בהנמס לבין עושה בשכר.

## ו. המזכר פירות לחבירו הרי זה מקבל עליו רובע טנופת

### לסאה

<sup>28</sup> דהא דאמר שמואל פושע הוא וחייב אפילו בהנמס, אליבא דר"מ דאמר נתקל פושע הוא. ומשמע שאין זו פשיעה ממש אלא מדין נתקל וכתבו התוס' דאע"ג דאדם מועד לעולם באונס כי האי באונס כעין גניבה לא מיחייב אדם המזיק, כדפרישית בפרק המניח. ובש"מ (בפ' האומנין) כתב בשם הרמב"ן שכיון שאמרו אדם מועד לעולם בין באונס ובין ברצון, אין לחלק באונסין ולעולם חייב אפילו באונסים גדולים, ומה שהקשו התוס' מטבח אומן שפטור בהנמס ולא חייבו מדין אדם המזיק, כתב הרמב"ן שאין באומן הטועה במלאכתו משום אדם המזיק, ומשמע אפילו קרוב לפשיעה, כל שאינו פושע נמור פטור, ובש"מ בשם הריב"א משמע שהחייב הוא מדין שומר, וכן מדיק החלקת יואב (סימן יב) מדברי הרמ"ה, עיין שם. ועי' חזו"א (ב"ק סימן יא ס"ק כא).  
<sup>29</sup> בלשון רש"י משמע שנתנבלה מחמת פרכוס, ועי' בכסף הקדשים שכתב שאם נתנבלה מחמת נדנוד הבהמה פטור משום דהוי אונס גמור, וכן הוא בתשב"ץ (ח"א סימן קיג) שאם תפס בסימנים כהוגן, אלא שהתרנגול בלע הסימנים, ה"ז אונס גמור ופטור אפילו כשעושה בשכר.  
<sup>30</sup> ואפילו עושה בהנמס, פושע הוא. ומבואר בפוסקים שאם אמר לו השוחט שלא יסמוך עליו ואין אחריות עליו פטור.

<sup>31</sup> כתב הש"ך בשם מהרש"ל דהיינו ששחט ג' עופות, ומשמע לכאורה בגמרא שצריך שיהא מומחה לבעל חי כזה, שאם היה מומחה לעופות אינו מומחה לבהמות, וכן להיפך, ועי' במאירי. ובתורת חיים כתב שמומחה לתרנגולים הוי מומחה לבהמות, והוכיח כן מדברי הגמרא, ועי' תרומת הכרי. ויש לעיין בשאר אומנים, כגון המוסר שעון לשען, בגד למכבסה וכיוצא בזה, איך נקבע אם הוא מומחה, שבודאי במה שיש לו עסק לאומנות זו אינו מוכח שהוא מומחה, ואם נאמר שנצרכו עדים שתקין ג' פעמים שעונים, הרי כל קלקול בשעון יכול להיות בחלק אחר, ומי יודע אם נתמחה גם לזה, וצ"ע עדיין. פתחי הושן חלק ד פרק יג הערה כו  
<sup>32</sup> כתב הרא"ש (פ"ד דסנהדרין סימן ה) דכיון שהוא מומחה אמרינן מולו של זה גרם שיקלקל. ובאמרי בינה (דיני דינים סוף סימן מח) מצדד לומר שמ"מ חייב מדיני שמים כדין גרמא בנזקין.

<sup>33</sup> שו"ע ונו"כ שו"ד

<sup>34</sup> סמ"ע יא

<sup>35</sup> במחנ"א (ה' שומרים סימן לט) כתב בדעת הראב"ן שכל שאינו מזיק בידים פטור באומן, ולכאורה היה אפשר לומר שגם במה שלא לתת אינו מזיק בידים, אבל אי אפשר לומר כן, שהרי כשמחן החטים בלא לתיתה כראוי נעשה כמזיק בידים. ובגמרא הוזכר עוד שנתן קמח לנחתום ועשאו פת ניפולין, והיינו פת שנשבר ונופל כשאוחזין בו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

מכר לו פירות<sup>36</sup> ונמצא בהם פסולת יותר מהמצוי באותו מין<sup>37</sup>, אין זה מקח טעות, אבל צריך להשלים<sup>38</sup> כשיעור כל הפסולת.

פירות שדרך<sup>39</sup> להיות בהם פסולת, או אבנים וצורות, אין המוכר צריך לבררן, אם נתערבו מאליהן<sup>40</sup>, אבל אסור לערב בידיים<sup>41</sup>, ואפילו צרור שהיה כבר קודם בתוך הפירות והוציאוהו משם אסור להחזירו<sup>42</sup>.

מותר<sup>43</sup> לברר הפסולת כדי שיהיו נראים יפים ולהעלות במחירם, ואין זה כאונאה או גניבת דעת, שזהו דבר הנראה לעין ויכול הלוקח לראות כמה שווים יותר בשביל שהוציא הפסולת, ונוח לו בכך שלא יצטרך לטרוח

<sup>36</sup> שו"ע ונו"כ רכט א

<sup>37</sup> ושם נתבארו שיעור הפסולת בכל מין, ובזמננו קשה הדבר לאמור, וכבר נתבאר שהכל כמנהג המדינה  
<sup>38</sup> וכתב הרמ"א שיי"א שלא אמרו מנכה את כולן אלא כשאין ידוע אם עירבן המוכר בידעין, ולכן אמרין שמכיון שנמצא כ"כ פסולת מסתמא עירבן מדעתו, אבל כשידוע שלא עירבן, אינו מנכה אלא המותר משיעור הראוי, ויש אומרים שאם ידוע שלא עירבן אינו מנכה כלום, וכתב עוד בשם יש מפרשים דכל זה כשמכר לו פירות סתם או שאמר פירות יפות אלו, אבל אם אמר לו פירות אלו, ולא אמר יפות, צריך הלוקח לקבלן כמו שהן, ואם אמר פירות ולא אמר אלו נותן לו פירות שכולן יפות. ע"כ. וכתב רעק"א שזה מדין קנס, וחזר דינו ככל דיני קנסות שאין מנבין בזמה"ז, ולא נתברר לי מדברי הפוסקים במקום שאמרו מנכה, אם צריך המוכר לטרוח ולנפות, או שמנכה מהדמים והטירחה על הלוקח.

<sup>39</sup> שו"ע ונו"כ שם ב עפ"י דברי שו"ע הרב כו, מפני שבדרך כלל תלוי במנהג המדינה ואפשר שלכן השמיט גם בשו"ע הרב דין תערובת יין בשמרים, ולא הביא כלל דין שמרי שמן.

<sup>40</sup> וכתב הטעם שהן נראים ללוקח, ומדסתם ולא הזכיר שיעור הפסולת שנזכר בשו"ע סימן רכט סעיף א, נראה שפסק כדעת היש אומרים שברמ"א שאם ידוע שנתערבו מאליהן, אפילו יותר משיעורין אלה צריך לקבל, מיהו אפשר שבשו"ע הרב לא איירי אלא לכתחלה שאינו צריך לברור, אבל כדיעבד אם נמצא יותר מהשיעור צריך לנכות, כמבואר בשו"ע שם. פתחי חושן חלק ה פרק טז הערה נא

<sup>41</sup> ובגמרא בשבת דף לא ע"א תנא דבי ר' ישמעאל מערב אדם קב חומטין בכור של תבואה ואינו חושש, ופירש"י שאינו חושש משום אונאה מפני שהחומטין משמרים את התבואה, וכ"כ במאירי, ולא ראיתי חולק בזה, וגם לא מצאתי הלכה זו בפוסקים, ולכאורה משמע דאין הלכה כתנא דבי ר"י, ובמשפט שלום סימן רכט ציין לדברי הגמרא ולא העיר כלום. פתחי חושן שם הערה נב

<sup>42</sup> וכתב שם לפיכך הבורר צרור מגרנו של חבירו צריך לשלם לו הפסדו, שיצטרך למדוד פירות במקום הצרור כמבואר להלן

<sup>43</sup> שו"ע ונו"כ רכח יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

ולבררם. אבל אם אינו בורר הכל רק מלמעלה אסור שאין לך אונאה גדולה  
מזו שהלוקח סבור שכולם מבוררים<sup>44</sup>.

### ז. מרתף של יין מקבל עליו עשר קוססות למאה קנקנים בשרון מקבל עליו עשר פיטסות למאה

יבואר להלן דף צה בעזה"ת

### ח. בורר צרור מגרנו של חברו

במקומות בו<sup>45</sup> סחורה נמכרת לפי נפחה או משקלה ואין מקפידים להוציא  
ממנה את הפסולת שבה אם בא אחד וברר והוציא הפסולת הרי הוא מזיק  
את חברו שהרי עתה נפח הסחורה ירד, ולכך חייב לשפותו באותו נפח  
פסולת שהסיר כאילו היה הוא סחורה הנמכרת<sup>46</sup>. ואף על גב שגרמא  
בניזקין פטור, כאן נחשב הדבר דינא דגרמי שהרי מזיק בידים הוא, והזיקן  
נעשה מיד<sup>47</sup>.

ואפי' אם היה זה בתבואה ונדושה התבואה במקום הפקר ולא זכה עדיין בעל החטים  
בהצרות שנתאסף במקום הדישה, מ"מ חייב הבורר לשלם, ואפי' דש בבית ראובן  
ששם נאסף הצרור וראובן ביררו, לא אמרינן שראובן זכה בהצרור ושלו לקט אלא  
חייב ראובן לשלם, כיון דדרך התבואה שיתאסף מעט עפר וצרורות בעת הדישה דינם  
כהתבואה עצמה<sup>48</sup>.

<sup>44</sup> ובמשנה שם אמרו מפני שגונב את העין, ודייק בתויו"ט דלא תני גונב ממש, לומר שאע"פ שמודיעו שלא  
בירר אלא מלמעלה אסור, לפי שאפשר שע"י שרואה שבעליונים אין פסולת לא יעלה על דעתו שיש פסולת  
למטה, ובקול הרמ"ז הקשה וכי בשופטני עסקינן, ובמאירי נראה שמפרש כהתויו"ט, אלא שנראה דאיירי  
כשאינו מודיעו אלא שהלוקח עצמו יחשוב כשם שלמעלה אין פסולת כך אין למטה, אבל גם זה צ"ע, דאיהו  
דאמטיה אנפשיה, ופשוט דמיירי באופן שאין אונאה בדמים, שאם יחשוב כמנוקה הכל ודאי יש בו אונאה  
ממון, ולולי דמיסתפינא אפשר שלבן אמרו כגונב את העין, משום דהוי רק גניבת דעת, ושם גניבה הוא לשון  
מושאל.

<sup>45</sup> שו"ע חו"מ רכ"ב ב

<sup>46</sup> ואם תאמר יחזיר הפסולת ויגדיל את הנפח, זה אינו, שהרי אסור למוכר לערב פסולת להגדיל הנפח במה  
שהוא מוכר על אף שרגילים למכור בנפח.

<sup>47</sup> סמ"ע שם ט

<sup>48</sup> נתיבות המשפט ביאורים שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>





# הלכות הדרף היומי

## מסנת בבא בתרא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748  
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה  
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

